

ZAKON

O ZAŠTITI ZRAKA

I – TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se tehnički uvjeti mjere za sprječavanja ili smanjivanja emisija u zrak, uzročenih ljudskim djelovanjem koje se moraju poštovati u procesu proizvodnje, na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH), planiranja zaštite kvalitete zraka, posebne izvore emisija, katastar emisija, kvalitet zraka, nadzor i kazne za prekršaje za pravne i fizičke osobe.

Mjere iz stavka 1. ovog članka poduzimaju se uz primjenu načela:

- integriranog pristupa zaštiti okoliša, uključujući zrak, vodu i tlo kao i obvezu smanjenja emisija na najmanju moguću mjeru uz korišćenje najboljih raspoloživih tehnologija;
- zagađivač plaća, kojim se osigurava da troškove smanjenja zagađivanja zraka snose operatori izvora emisija zagađujućih tvari;
- usaglašenosti zaštite na radu s pravilima zaštite okoliša;
- poboljšanja kvalitete zraka i izvan teritorija Federacije BiH.

Nadležni federalni i kantonalni organi dužni su osigurati učešće javnosti u pripremi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova koji utječu na kvalitetu zraka, kao i u pripremi politike kvalitete zraka i akcijskih planova o zraku, u određivanju lokacija, postupcima izdavanja dopuštenja i inspekcijama izvora emisija.

II - POJMOVI I DEFINICIJE

Članak 2.

U smislu ovoga zakona sljedeći izričaji znače:

"emisija" - znači ispust supstanci iz bilo kojega izvora u zrak;

"izvor" - znači bilo koje porijeklo ispusta supstanci u zrak, uključujući stacionarne izvore iz industrije i kućanstava, kao i pokretne izvore poput motornih vozila i tačkastih i difuznih izvora;

"zrak" - znači spoljni zrak u atmosferi neuključujući radne prostorije

"kvaliteta zraka" - znači koncentraciju zagađujućih supstanci u zraku tijekom određenoga razdoblja;

"zagađujuća tvar" - znači bilo koja supstancia koju čovjek izravno ili neizravno unosi u zrak i koja vjerovatno može imati štetan utjecaj na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelosti, uključujući i neugodne mirise;

"neugodan miris" - znači svojstvo odoranata za koje se ljudskim osjetilom mirisa

opaža da izaziva negativan fiziološki utjecaj;

"zagađivanje zraka" - znači izravan ili neizravan unos supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima i ekosustavima i materijalnim dobrima;

"postrojenje" - znači bilo koji objekat koji se koristi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može izazvati zagađivanje zraka;

"postrojenje sa sagorijevanjem" - znači bilo koju tehničku napravu u kojoj goriva oksidiziraju kako bi se koristila toplina producirana na taj način; ovaj zakon se primjenjuje samo na pogone sa sagorijevanjem koja su namjenjena proizvodnji energije s iznimkom onih pogona koji izravno koriste produkte sagorijevanja u procesima proizvodnje;

"postrojenje za spaljivanje otpada" - znači bilo koju stacionarnu ili pokretnu tehničku jedinicu namjenjenu termalnoj obradi otpada s ili bez povrata topline od sagorijevanja koja se proizvode; ovo uključuje spaljivanje putem oksidacije otpada kao i putem ostalih procesa, poput procesa pirolize, gasificiranja ili plazme kada se supstance nastale kao rezultat tretiranja naknadno spaljuju;

"operator" - znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja upravlja radom ili nadzire postrojenje. odnosno u slučajevima utvrđenim zakonom, osoba na koju se prenesene javne ovlasti;

"velika nesreća/udes" - znači pojavu velike emisije, požara ili eksplozije koje nastaju uslijed nekontroliranih promjena nastalih tijekom rada postrojenja i znače veliku opasnost po zdravlje ljudi ili okoliš, posredno ili neposredno unutar ili izvan postrojenja, uključujući jednu ili više opasnih supstanci;

"značajna promjena" - znači promjenu u radu postrojenja koja može imati štetne utjecaje na ljude ili okoliš, bilo da su ti utjecaji neposredni ili odloženi;

"granična vrijednost kvalitete zraka" - znači razinu određenu na temelju znanstvene spoznaje, s ciljem izbjegavanja, sprječavanja ili smanjivanja štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelosti; ovu se razinu dostići u određenome razdoblju nakon kojega ne smije biti prekoračena;

"granična vrijednost emisije" - znači koncentraciju i/ili količinu zagađujućih supstanci u emisijama iz nekog izvora tijekom određenog perioda koje ne smiju biti prekoračene;

"ciljana vrijednost" - znači razinu određenau s ciljem izbjegavanja više dugotrajnih štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cijlosti; ovu se razinu mora dostići u određenome razdoblju gdje je to moguće;

"prag uzbune" - znači razinu iznad koje postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkoga izlaganja i na kojemu će biti poduzeti neposrdeni koraci;

"prag upozorenja" - znači razinu iznad koge postoji rizik po ljudsko zdravlje uslijed kratkoga izlaganja za iznimno osjetljive dijelove stanovništva i o kojemu je potrebno dati najnovije informacije

Članak 3.

Svi subjekti čije djelatnosti imaju utjecaja na zrak dužni su međusobno sarađivati po pitanjima kvalitete zraka.

Zabranjeno je uzorčenje značajnog zagađivanja zraka ili nanošenje štete okolišu putem emisija.

III - PLANIRANJE

Članak 4.

Radi postizanja ciljeva ovoga zakona Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) i kantonalna ministarstva nadležna za poslove okoliša (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) dužni su koordinirati i uskladiti planove koji se tiču kvalitete zraka.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament Federacije) donosi Federalnu strategiju zaštite zraka na razdoblje od najmanje deset godina kao dio Federalne strategije zaštite okoliša kojoj je cilj poboljšanje kvalitete zraka.

Izvješće o provedbi Strategije iz stavka 2. ovoga članka svake dvije godine priprema Federalno ministarstvo i podnosi Vladi Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) na razmatranje, usvajanje i dostavu Parlamentu Federacije.

Izvješće sadrži:

- a) podatke o kvaliteti zraka, njegovom razvitku i tendencijama, posebice kada su u pitanju zagađujuće tvari za koje je granična vrijednost utvrđena u provedbenim propisima koji proizilaze iz ovoga zakona;
- b) podatke o razvitku i tendencijama emisija zagađujućih tvari koje su navedenim u katastru emisija; i
- c) mjere za poboljšanje kvalitete zraka koje se poduzimaju sukladno ovom zakonu i rezultatima poduzetih mjera.

Kantonalna zakonodana tijela donose kantonalne planove zaštite kvalitete zraka za razdoblje od najmanje pet godina kao dio kantonalnih planova zaštite okoliša i kojima je cilj poboljšanje kvalitete zraka.

Kantonalni planovi zaštite kvalitete zraka moraju biti usuglašeni s Federalnom strategijom zaštite kvalitete zraka.

Članak 5.

Pri izradi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova mora se voditi računa o zaštiti kvalitete zraka. Nijedan plan ne može biti donesen ukoliko nije usklađen s utvrđenom Federalnom strategijom zaštite okoliša i Federalnom strategijom zaštite kvalitete zraka.

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva, svatko iz svoje nadležnosti, izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebice odnosi na pogone i postrojenja, postrojenja s sagorijevanjem i postrojenja za spaljivanje otpada.

U područjima iz stavka 2. ovoga članka se ne može obavljati ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.

Pri izradi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova, u određivanju lokacija za

nove tačkaste izvore emisija zagađujućih tvari na koje se odnosi član 7., stav 1. ovoga zakona, pozornost se posvećuje zaštiti ventilacijskih hodnika i kvaliteti zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja.

Lokacija, veličina i značajke ventilacionih hodnika određuju se meteorološkom studijom.

Članak 6.

Svaki izvor emisija mora da ispunjava sljedeće uvjete:

- da su emisije zagađujućih tvari u zrak, kao i emisije neugodnih mirisa, smanjenje na najmanju moguću mjeru uz uporabu najboljih raspoloživih tehnologija u fazama planiranja, projektovanja, otvaranja postrojenja i njegovog rada i
- da granične vrijednosti emisija ne smiju biti prekoračene;

Federalni ministar prostornog uređenja i okoliša (u daljnjem tekstu: federalni ministar) propisat će granične vrijednosti emisija.

Članak 7.

Emisije u zrak koje potječu iz izvora emisija za koje postoji obveza procjene utjecaja na okoliš i pribavu okolišnog dopuštenja reguliraju se okolišnim dopuštanjem.

Za izvore emisija za koje je potrebno okolinsko dopuštenje podnositelj zahtjeva izrađuje Studiju o zraku u kojoj opisuje očekivane emisije u zrak i njihov utjecaj na okoliš. .

Nadležno ministarstvo neće zahtijevati izradu Studije o zraku od podnositelja zahtjeva kojemu se za izvor emisije izdaje okolšno dopuštenje, na osnovu Studije o utjecaju na okoliš, pod uvjetom da su tom studijom obrađena pitanja iz članka 10. ovoga zakona.

Studija o zraku je integralni dio dokumentacije kod izdavanja okolšnog dopuštenja za izvore emisija. Nadležno ministarstvo neće izdati okolšno dopuštenje u slučaju da Studija o zraku ukazuje na znatne štetne utjecaje na ljudsko zdravlje i/ili okoliš.

U postupku izdavanja okolšnog dopuštenja za izvore emisija iz stavka 2. ovoga članka, prije donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje dopuštenja mora se pribaviti mišljenje bilo koje općine koja bi mogla biti pod značajnim uticajem toga izvora.

Općina mora dostaviti svoje mišljenje s primjedbama i sugestijama najkasnije 15 dana od dana tražnje.

Nadležno ministarstvo koje izdaje okolšno dopuštenje vodi računa o pribavljenom mišljenju.

Članak 8.

Za izvore emisija u zrak koji nisu obuhvaćeni člankom 7. st. 2. i 3. ovoga zakona, urbanističkom suglasnošću, odobrenjem za građenje i odobrenjem za uporabu utvrdit će se dopuštene emisije u zrak.

Uz zahtjev za donošenje rješenja iz stavka 1. ovoga članka podnositelj zahtjeva dostavlja:

- podatke o kvaliteti i količini osnovnih supstanci koje će se koristiti u radu,
- podatke o kvaliteti i količini supstanci koje će biti emitirane u zrak tijekom normalnog rada objekta uključujući rasipljujuće emisije,
- podatke o kvaliteti i količini supstanci koje će biti emitirane u zrak iz objekta u slučaju nesreća većih srazmjera i
- listu preventivnih mjera ili mjera za ublažavanje posljedica koje se koriste za sprječavanje ili ako to nije moguće za smanjivanje emisija.

U slučaju da se podaci o zraku, koji su pripremljeni u ranijoj fazi postupka donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka, smatraju nedovoljnim u kasnijim fazama, nadležni organ može tražiti od podnositelja zahtjeva revidiranje i dopunu dokumentacije.

Članak 9.

Kod započinjanja ponovnog rada već postojećih objekata ili promjene namjene objekata potrebno je provesti postupak i izdati novo okolišno dopuštenje sukladno odredbi članka 7., stav 2. ovoga zakona.

Članak 10.

Studiju o zraku izrađuje tvrtka koja ispunjava uvjete i kriterije utvrđene u odredbi članka 59. stav 5. Zakona o zaštiti okoliša.

Troškove izrade studije o zraku snosi podnositelj zahtjeva za izdavanje dopuštenja..

Studija o zraku mora biti izrađena sukladno odobrenim metodama.

Studija o zraku obuhvata:

- podatke o projektu, uključujući lokaciju, okruženje, infrastrukturu, prirodu djelatnosti i gdje je to potrebno tehnologiju koja će se koristiti;
- usporedbu tehnologije koja se koristi u odnosu na najbolje raspoložive tehnologije, posebice one koje se odnose na emisije u zrak;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će se koristiti za proces proizvodnje i za produciranje energije, gdje je to potrebno;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će biti emitirane tijekom normalnog rada objekta uključujući difuzne emisije;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će biti emitirane iz objekta u slučaju nesreća većih srazmjera;
- opis utjecaja na okoliš koje imaju zagađujuće tvari tijekom normalnog rada i u

slučaju nesreća većih srazmjera koji obuhvaća:

- skicu područja koje je pod utjecajem u okolici izvora emisije;
- opis kvalitete zraka u odlučnom području u slučaju nerealiziranja danoga projekta;
- opis dodatnog zagađenja uzročenog projektom uz korišćenje potankosti iz proračuna prijenosa i informacija o lokalnim meteorološkim uvjetima gdje je to odgovarajuće;
- opis sveukupne kvalitete zraka u odlučnom području;
- opis utjecaja sveukupne kvalitete zraka (to jest očekivane kvalitete zraka nakon realiziranja projekta) na ljude, biljni i životinjski svijet, tlo (putem depozicije), materijalno i kulturno naslijeđe koje uključuje opis sveukupnog zagađenja zraka u odnosu na granične vrijednosti predviđene povedbenim propisima;
- listu preventivnih i olakotnih mjera kojima se spječava, ili ukoliko to nije moguće, smanjuje utjecaj uzročen emisijama danoga projekta;
- opis podataka koji se koriste i metoda koje su primjenjene u pripremi Studije,
- netehnički sažetak koji se priprema radi informiranja javnosti.

Netehnički sažetak studije o zraku mora biti javno objavljen odmah nakon kompletiranja na način prilagođen sredini u kojoj će objekat biti lociran ili imati utjecaja na sredinu, u razdoblju od najmanje dva mjeseca.

Članak 11.

Nadležno ministarstvo mora biti obaviješteno o bilo kakvoj promjeni u projektu, planu ili radu nekog izvora emisije.

U slučaju manjih promjena, nadležno ministarstvo mora biti obaviješteno o prirodi promjene i njenim utjecajima na emisiju zagađujućih tvari u zrak u roku od sedam dana od nastanka promjene.

Operator izvora emisije je pri namjeravanoj značajnoj promjeni dužan podnijeti zahtjev za izdavanjem okolišnog dopuštenja prije pristupa izmjenama u slučaju da:

- planirana promjena bude značajna ali da se izvor emisije ne odnosi na član 7., stav 1., operator podnosi opis promjene i odgovarajuću dokumentaciju kako bi dobio odobrenje nadležnoga ministarstva;
- planirana promjena se odnosi se na članak 7., stavak 1., operator podnosi zahtjev za izdavanje okolišnog dopuštenja sukladno važećim propisima.

Članak 12.

Okolišno dopuštenje izdano sukladno članku 71. Zakona o zaštiti okoliša i članka 7. ovoga zakona sadrži i:

- razloge na temelju kojih je nadležni organ utvrdio kako su poduzete sve potrebne preventivne mjere protiv zagađivanja zraka, uključujući primjenu najboljih raspoloživih tehnologija, pod uvjetom da sprovedba takvih mjera ne zahtijeva pretjerane troškove;
- primjenljivost određenih zabrana i ograničenja na izvor emisije koje su definirane u dokumentima prostornog uređenja;

- definiranje odgovarajućeg načina ispusta zagađujućih tvari iz izvora emisije i definiranje ostalih uvjeta ispusta;
- granične vrijednosti emisija koje dani objekt mora poštovati;
- izričita obaveza da vrijeme rada objekta ne smije prekoračiti granične vrijednosti emisija i kvalitete zraka;
- određivanje lokacija za uzimanje uzoraka, mjerenje i određivanje postupaka koji će se koristiti kako bi se ispunile obaveze koje se tiču periodičnog mjerenja,
- mjere koje će se poduzeti u slučaju nesreća većih razmjera.

Federalni ministar će posebnim propisati regulirati monitoring emisija i kvalitete zraka.

Ukoliko se ne može primijeniti ni jedna granična vrijednost emisija utvrđena posebnim propisima, nadležno će ministarstvo odrediti graničnu vrijednost emisije za dani izvor.

Članak 13.

Operator stacionarnog izvora emisije iz članka 7. stavak 1. ovoga zakona jednom godišnje dostavlja izvješće nadležnom ministarstvu.

Izvješće sadrži podatke o emisijama iz danoga izvora, o potrošnji energije i goriva, te opće podatke o potencijalnom utjecaju na zdravlje koji mogu imati supstance koje emitira dani izvor.

Izvješće mora biti javno objavljeno odmah nakon što je sačinjeno na način prilagođen danoj sredini u kojoj će objekt biti lociran za razdoblje od najmanje dva mjeseca.

Članak 14.

U slučaju da redovito izvješće operatora, promjena u propisima ili nalaz inspekcije pokaže da se granične vrijednosti emisije ne mogu osigurati prema uvjetima utvrđenim u okolišnom dopuštenju, nadležni će organ po službenoj dužnosti ponovno razmotriti okolišno dopuštenje.

Članak 15.

O prekoračenju graničnih vrijednosti emisija iz izvora emisija iz članka 7., stavak 4. ovoga zakona operator je dužan odmah obavijestiti nadležno ministarstvo.

Nadležno ministarstvo će naložiti obustavu rada izvora emisije dok se ne poduzmu neophodne mjere radi usklađivanja sa standardima emisije.

Nadležno ministarstvo određuje najveće dopušteno razdoblje za bilo koje tehnički neizbježne prekide tijekom kojih koncentracije emisija u zrak prijelaze predviđene granične vrijednosti.

U slučaju kvara operator smanjuje ili prekida rad dok se ne steknu uvjeti normalnog rada. U tom slučaju izvor emisije ne može ni pod kojim uvjetima nastaviti rad dulje od osam sati bez prekida, a ukupno godišnje trajanje rada u takvim uvjetima ne može biti dulje od 96 sati.

Nadležno će ministarstvo kao i stanovništvo koje živi u okruženju izvora emisije u najkraćem vremenskom roku biti obavješteni o nesreći većih razmjera u izvoru emisije iz članka 7., stavak 1. ovoga zakona.

IV - POSEBNI IZVORI EMISIJA

Članak 16.

Kućni izvori emisije

Odredbe čl. od 7. do 15. ovoga zakona se ne primjenjuju na emisije u zrak iz kućnih djelatnosti ili kućnih izvora sagorijevanja čija je termalna snaga manja od 250 kW.

Gradske toplane se ne smatraju kućnim izvorima.

Oprema, uređaji i ostali strojevi koji se koriste u kućanstvima i znače izvore emisija podliježu prethodnom odobravanju određenoga tipa proizvoda.

Federalni ministar određuje potankosti pravila odobravanja tipa proizvoda, pravila o emisiji zagađujućih tvari, a posebice o spaljivanju biomasa manjeg opsega.

Članak 17.

Odobrenje za goriva

U kućnim izvorima emisije se mogu koristiti samo goriva navedena u standardima utvrđenim od Instituta za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Članak 18.

Postrojenja s sagorijevanjem i druga industrijska postrojenja

Pitanja koja se odnose na emisiju iz postrojenja sa sagorjevanjem s nominalnom termalnom snagom jednakom ili većom od 50 MW kao i iz postrojenja s nominalnom termalnom snagom manjom od 50 MW uređuju se provedbenim propisom koji proizilazi iz ovoga zakona.

Nadležno ministarstvo organ može dopustiti privremeno prekoračenje graničnih vrijednosti emisija određenih za pogone s sagorijevanjem koji koriste domaća čvrsta goriva.

Ovo prekoračenje ne može trajati dulje od 6 mjeseci i ne može biti veće od dva puta u odnosu na granične vrijednosti emisije.

Priovedbenim propisom sukladno ovom zakonu utvrdit će se granične vrijednosti emisija i zahtjevi koji se tiču monitoringa zagađujućih tvari za sljedeće industrijske sektore:

- Proizvodnja kovina;

a) pogoni za pečenje kovine ili za sinteriranje;

b) pogoni za proizvodnju tvorivog željeza ili ocala uključujući stalno ljevanje;

- Proizvodnja cementnog klinkera u rotacijskim pećima;

- Proizvodnja celuloze iz drveta ili drugih vlaknastih materijala.

Članak 19.

Postrojenja za spaljivanje otpada

Uvjeti za rad postrojenja za spaljivanje otpada uredit će se provedbenim propisom sukladno ovom zakonu.

Članak 20.

Motorna vozila

Emisija iz motornih vozila, kao nestacionarnih točkastih izvora zagađenja, uređuje se posebnim propisima kojima je uređena redovita godišnja inspekcija motornih vozila.

Nadležni organ ne može izvršiti registriranje vozila koja prekoračuju određene granične vrijednosti emisija.

Članak 21.

Sadržaj sumpora u gorivu

Teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1,00 % mase ne mogu biti korišćena kao goriva za pogone sa sagorijevanjem od 01. siječnja 2010 godine.

Pogon sa sagorijevanjem koji koristi teška ulja kod kojih je sadržaj sumpora veći od vrijednosti navedene u stavku 1. ovoga članka može raditi samo pod uvjetima da mu je izdano okolišno dopuštenje sukladno članku 7. ovoga zakona.

Dizel-goriva koja se koriste za motorna vozila i brodove ne mogu biti korišćena kao goriva od:

- 1. siječnja 2010. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,20% njihove mase,
- 1. siječnja 2015. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,10 % njihove mase.

Ograničenja iz st. 1. do 3.ovoga članka u određenim tekućim naftnim derivatima se ne primjenjuju na:

- goriva namjenjena preradi prije finalnog sagorijevanja,
- goriva koja će biti prerađena u rafinerijskoj industriji.

Federalni ministar svojim propisom utvrđuje uvjete mjerenja i nadzora.

Članak 22.

Goriva za vozila

Goriva za motorna vozila moraju biti sukladno standardima kvalitete koje je objavio Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Od 1. siječnja 2010. neće se vršiti promet olovnog benzina.

Članak 23.

Skladištenje fosilnih goriva i benzina

Odredbe ovoga zakona primjenjuju se na objekte, postrojenja, vozila i brodove koji se koriste za skladištenje, utovar i prijevoz benzina od jednog skladišta do drugog ili od glavnog skladišta do benzinske crpke.

Objekti, postrojenja, vozila i uređaji će biti projektirani i korišćeni na način da:

- preostala isparenja ostaju u kontejneru nakon istakanja benzina
- prihvataju i zadržavaju povratna isparenja iz prostora za skladištenje na benzinskoj crpki ili glavnom skladištu;
- isparenja se zadržavaju u pokretnom kontejneru dok ne dođe do ponovnog punjenja u glavnom skladištu.

Članak 24.

Ostala isparljiva organska jedinjenja

Emisije isparljivih organskih spojeva utvrdit će se provedbenim propisom sukladno ovom zakonu.

Upotreba organskih spojeva u djelatnostima i pogonima mora biti svedena na najmanju moguću mjeru.

Supstance i preparati koji se usljed sadržaja isparljivih organskih spojeva klasifikuju kao karcinogeni, mutageni ili toksični za biološku reprodukciju će u najvećoj mogućoj mjeri i u najkraćem vremenskom roku biti zamjenjeni manje štetnim supstancama i preparatima.

Članak 25.

Zaštita ozonskog omotača

Zaštita ozonskog omotača se odnosi na supstance koje oštećuju ozonski omotač, proizvode i opremu koja sadrži te supstance.

Uvjeti i postupak postupnog isključivanja iz uporabe supstanci koje oštećuju ozonski omotač i njihove zamjene alternativnim supstancama značajno manjim štetnim utjecajem na okoliš i postupak za upravljanje proizvodima koji sadrže ili su napravljeni od supstanci koje oštećuju ozonski omotač uredit će se provedbenim propisom sukladno ovom zakonu.

Nadležno ministarstvo vodi evidenciju o izvozu, uvozu i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i podnosi izvješće prema međunarodnim sporazumima o zaštiti okoliša iz stavka 1. ovoga članka.

V - KATASTAR EMISIJA

Članak 26.

Federalno ministarstvo objavljuje u siječnju svake godine, Izvješće o katastru emisija za zagađujuće tvari zraka za prethodnu godinu za Federaciju Bosne i Hercegovine

Kantoni, u travnju svake godine, objavljuju katastrofe emisija za zagađujuće tvari zraka (uključujući emisije iz prirodnih izvora) za prethodnu godinu za teritorij svojega kantona.

Međuentitetsko tijelo za okoliš u travnju svake godine objedinjuje Izvješće o katastrima emisija za prethodnu godinu, na osnovu informacija dostavljenih od entitetskih ministarstava. Objedinjeno izvješće se dostavlja Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine radi slanja nadležnim tijelima međunarodnih sporazuma čija je Bosna i Hercegovina članica.

Izvješća moraju biti pripremljeni sukladno zahtjevima za davanje izvješća određenih u međunarodnim sporazumima čija je Bosna i Hercegovina članica.

Katastri emisija moraju biti pripremljeni najmanje za slijedeće zagađujuće tvari zraka: sumpordioksid, nitrookside, ugljendioksid, ugljenmonoksid, amonijak, nitrookside, metan, nemetanske ugljovodonike, benzin i čvrste čestice iznad deset mikrometara (PM-10).

Katastar emisija se vodi po djelatnostima.

Procjene emisija vrše se po međunarodno prihvaćenim metodama i smjernicama do kojih se došlo praksom.

Operatori, stručne institucije i nadležni kantonalni organi dužni su Federalnom ministarstvu dostaviti sve podatke neophodne za procjenu emisija ili za nadzor istih.

Federalno ministarstvo priprema i redovito ažurira upisnik emisija koji obuhvaća sve podatke o emisijama iz velikih točkastih izvora.

Upisnik emisija je sastavni dio katastra emisija.

Federalno ministarstvo osigurava pristup svim informacijama o emisijama putem javne objave.

VI - KVALITETA ZRAKA

Članak 27.

Granične vrijednosti kvalitete zraka, ciljane vrijednosti i pragovi uzbune za zagađujuće tvari i nadnevak njihovog stupanja na snagu utvrdit će se provedbenim propisom sukladno ovom zakonu.

Nadležno ministarstvo ne može odobriti obavljanje djelatnosti koja bi uzročila prekoračenje graničnih vrijednosti u području gdje granične vrijednosti nisu prekoračene.

Kantoni mogu odrediti granične vrijednosti kvalitete zraka niže od vrijednosti danih u provedbenom propisu iz stavka 1. ovoga članka, ovisno od specifičnosti pojedinih područja.

Članak 28.

Mjerenje kvalitete zraka

Federalno ministarstvo osigurava redoviti monitoring kvalitete zraka od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Stručna institucija ovlaštena od Federalnog ministarstva i Federalnog ministarstva zdravstva uspostavlja i obavlja monitoring kvalitete zraka sukladno provedbenom propisu.

Bazu podataka o mjerenju kvalitete zraka vodi stručna institucija iz stavka 2. ovoga članka.

Stručna institucija iz stavka 2. ovoga članka priprema godišnji izvješće o stanju kvalitete zraka i dostavlja ga Federalnom ministarstvu i Federalnom ministarstvu zdravlja radi objave. Prekoračenje graničnih vrijednosti kvalitete zraka, pragova upozorenja, ciljanih vrijednosti i dugoročni ciljevi za zaštitu zraka moraju biti dokumentovani u izvješću.

Članak 29.

Mjere u primjeni za područja u kojima su razine više od graničnih vrijednosti

Kanton u roku od dvije godine donosi Kantonalni akcijski plan zaštite kvalitete zraka u područjima u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvalitete zraka jedne ili više zagađujućih tvari.

Ukoliko su prekoračene granične vrijednosti u dva ili više kantona, Federalno ministarstvo vrši koordinaciju među kantonima.

Planovi iz stavka 1. ovoga članka, mogu predvidjeti mjere nadzora, obustave djelatnosti, uključujući promet motornim vozilima, ukoliko doprinose prekoračenju graničnih vrijednosti.

Kantoni mogu zabraniti korištenje određenih cesta za određene vrste vozila ukoliko se zagađivanje zraka koje je uzročeno cestovnim prometom ne može riješiti na drugi način..

Plan iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se Federalnom ministarstvu i ostalim kantonalnim ministarstvima u čijoj je nadležnosti provedba mjera iz Kantonalnog akcijskog plana zaštite kvalitete zraka.

Plan mora biti dostupan javnosti radi davanja primjedaba prije donošenja.

Plan, pored ostalog, sadrži:

- lokaciju područja pretjerane zagađenosti (regije, gradovi) i postaje za mjerenje;
- opće informacije o vrsti područja (grad, industrijsko ili ruralno područje);
- procjenu zagađenog područja (km²) i broja stanovnika izloženog zagađivanju;
- potrebne klimatske podatke;
- odlučne topografske podatke;
- informacije o vrsti ciljeva koji zahtijevaju zaštitu u danome području;
- prirodu i procjenu zagađivanja kao što su koncentracije uočene u prethodnim godinama, tehnike koje se koriste za procjenu;
- porijeklo zagađivanja kao što je liste temeljnih izvora emisije odgovornih za zagađivanje (zemljovida), ukupna količina emisija iz ovih izvora (tona godišnje), informacije o zagađivanju koje dolazi iz drugih područja;
- analizu situacije, poput detaljnog opisa onih čimbenika koji su uzročili prekoračenje (prijenos, uključujući prekogranični prijenos, oblik), opisu potankostima mogućih mjera za poboljšanje kvalitete zraka;
- opis u potankostima mjera ili projekata koje treba usvojiti radi smanjenja zagađivanja;
- procjenu planiranog poboljšanja kvalitete zraka i vremena potrebnog za postizanje ovih ciljeva;

- neophodne proračunske zahtjeve (sredstva, osoblje, informacije, i sl.) koje iziskuju planirano poboljšanje kvalitete zraka.

Članak 30.

Situacije izuzetnog zagađivanja (SMOG)

Kanton donosi Interventni plan kada postoji rizik prekoračenja praga upozorenja navodeći mjere radi smanjenja rizika od prekoračenja i ograničenje trajanja takvih pojava.

Planovima se mogu predvidjeti mjere nadzora, obustava djelatnosti, uključujući promet motornim vozilima, koje doprinose prekoračenju pragova upozorenja.

U slučaju da problem zagađenja zraka uzročen cestovim prometom ne može biti riješen na drugi način, kanton može zabraniti korištenje određenih cesta za određene vrste vozila.

U slučaju da su pragovi uzbune utvrđeni u provedbenim propisima prekoračeni, kantoni poduzimaju neophodne korake kako bi javnost bila obaviještena (primjerice, ., putem radija, televizije, tiska ili na način uobičajen danoj sredini).

Članak 31.

Razmjena informacija

Institucije i organi nadležni za procjenu kvalitete zraka, sukladno članku 28. ovoga zakona dostavljaju Federalnom ministarstvu neophodne informacije za izvješće, a Federalno ministarstvo ih dostavlja međuentitetskom tijelu nadležnom za zaštitu okoliša.

Članak 32.

Informiranje javnosti

Stručna institucija iz članka 28. ovoga zakona osigurava da se ažurirane informacije o koncentracijama zagađujućih tvari u zraku redovno dostavljaju javnosti i odgovarajućim organizacijama, poput organizacija za zaštitu okoliša, organizacija potrošača, organizacija koje predstavljaju osjetljive grupacije stanovništva i ostalim odlučnim tijelima koji se bave zaštitom zdravlja.

Informiranje se vrši putem radija, televizije, tiska, displeja ili elektronskim putem.

Informacije iz stavka 1. ovoga članka obuhvaćaju podatke o prekoračenju koncentracija utvrđenih graničnih vrijednosti i pragovima uzbune tijekom perioda za

koji se daje srednja vrijednost kao i procjenu u svezi s graničnim vrijednostima i pragovima uzbune i odgovarajuće informacije koje se tiču utjecaja na zdravlje.

Informacije koje se dostavljaju javnosti i organizacijama moraju biti jasne, razumljive i dostupne.

VII - NADZOR

Članak 33.

Nadzor nad sprovedbom odredaba ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega obavlja Federalno ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora obavljaju federalni i kantonalni inspektori u ovisnosti od toga koji organ je izdao okolišno dopuštenje.

Inspektor po službenoj dužnosti vrši inspekcijski nadzor kako bi se provjerilo jesu li emisije sukladne s odgovarajućim graničnim vrijednostima emisije i s drugim uvjetima iz okoliša dopuštenja koje je izdano za dani izvor emisije.

Inspektor uzimanjem uzoraka provjerava da li je sadržaj sumpora u gorivima koja se koriste sukladno članku 21. ovoga zakona. Uzimanje uzoraka započinje u roku od šest mjeseci od dana kada odgovarajuća maksimalna granica sadržaja sumpora u gorivu stupi na snagu.

Operator izvora emisije dužan je inspektoru omogućiti nesmetan inspekcijski nadzor uz osiguranje pristupa izvoru, podacima i dokumentima o izvoru, uz nazočnost predstavnika operatora izvora emisije u inspekciji.

Inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora sačinjava zapisnik o nalazima inspekcije koji sadrži:

- nadnevak, trajanje, mjesto i predmet inspekcije,
- ime, dužnost i iskaz predstavnika operatora,
- naziv operatora izvora emisije,
- tehničke podatke o izvoru emisije,
- točnu lokaciju uzimanja uzorka,
- opis uzimanja uzorka, metode mjerenja i opreme koja je korištena,
- nadnevak i trajanje uzimanja uzoraka, broj uzetih uzoraka, početak i završetak mjerenja,
- povrjedu propisa utvrđenu tijekom mjerenja
- potencijalne razloge za nemogućnost sprovedbe inspekcije.

Inspektor dostavlja operatoru izvora emisije zapisnik o inspekcijskom nadzoru u roku od mjesec dana od obavljene inspekcije.

Članak 34.

Ukoliko inspektor ustvrdi da nije postupljeno sukladno s odredbama ovoga zakona ili uvjetima iz dopuštenja, donosi Rješenje kojime nalaže operatoru izvora emisije:

- poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se u najkraćem roku otklonile utvđene nepravilnosti;
- poduzimanje mjera potrebnih za ispunjavanje uvjeta uključujući i izmjenu ili modificiranje tehnologije koju koristi;
- plaćanje novčane kazne u slučaju neprekidnog kršenja odredaba iz ovoga zakona ili uvjeta iz dopuštenja;
- obustavu djelatnosti koje uzroče neposrednu opasnost po ljudsko zdravlje ili okoliš dok se osigura otklanjanje navedenih opasnosti i
- neprekidno plaćanje novčanih kazni u slučaju ponovnog kršenja odredaba iz ovoga zakona i uvjeta iz dopuštenja.

VIII - KAZNENE ODREDBE

Članak 35.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svatka pravna osoba koja:

- započne rad bez pribavljenog okolišnog dopuštenja iz članka 7. ovoga zakona ili oprečno uvjetima okolišnog dopuštenja;
- ponovno otpočne rad u postojećem objektu ili promijeni namjenu bez pribavljenog okolišnog dopuštenja (članak 9. ovoga zakona);
- vrši namjerne značajne promjene u projektu, planu ili radu izvora emisije bez pribavljenog okolišnog dopuštenja (članak 11. ovoga zakona).
- postupi oprečno odredbama članka 15. ovoga zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 36.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj svatka fizička osoba koja:

- ne podnese godišnji izvješće sukladno članku 3. ovoga zakona i
- ne obavijesti nadležno tijelo o prekoračenju graničnih vrijednosti emisija (članak 15. ovoga zakona).

IX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37.

Postojeći objekti koji su u vrijeme stupanja na snagu ovoga zakona već bili pušteni u

pogon, te dobili potrebna dopuštenja ili pokrenuli postupak izdavanja dopuštenja, dužni su uskladiti svoje djelatnosti s odredbama ovoga zakona i provedbenim propisima do 2008. godine.

Postojeći su objekti dužni pripremiti planove prilagodbe za postupno poboljšanje značajki svojih emisija kako bi se ispunili uvjeti iz ovoga zakona.

Planovi prilagodbe dostavljaju se nadležnim tijelima radi odobravanja, ne kasnije od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 38.

Propis iz članka 4. ovoga zakona donijet će Parlament Federacije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Propisi iz čl. 6, 10, 12, 16, 18. st.1 i 2. i 4., 19, 21, 24, 25 i 27. donijet će federalni ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Članak 39.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaju važiti odredbe posebnih zakona koji reguliraju pitanja zaštite zraka.

Postojeći provedbeni propisi koji reguliraju pitanje zaštite zraka iz stavka 1. ostaju na snazi do donošenja propisa iz članka 38. ovoga zakona.

Periodična revizija provedbenih propisa koji proistječu iz ovoga zakona obavljat će se najmanje svakih pet godina, sukladno tehničkom razvitku u određivanju graničnih vrijednosti, metoda mjerenja, i sl., posebice sukladno s promjenama u najboljim raspoloživim tehnikama.

Članak 40.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, v. r.

